

V. Ulaştırma ve Lojistik Ulusal Kongresi

01-02 Ekim, 2021, Bartın

<http://www.ulk.ist/>

Samsun'un Dış Ticaret Performansının Değerlendirilmesi

Selçuk Kahveci

Öğr. Gör., Ondokuz Mayıs
Üniversitesi Alaçam MYO
selcuk.kahveci@omu.edu.tr

Tansu Özbaysal

Öğr. Gör., Ondokuz Mayıs
Üniversitesi Alaçam MYO
tansu.ozbaysal@omu.edu.tr

Özet

21. yüzyıl itibarıyla küreselleşme olgusu her alanda etkilerini artırırken tüm endüstrilerde bir dönüşüme sebep olmuştur. 2020 yılında ortaya çıkan Covid-19 pandemisi ile birlikte, küreselleşmenin dönüşümü bir başka süreç ile birleşmiş ve yeni bir dönüşüm süreci başlamıştır. Her iki sürecin sebep olduğu sonuçlar ele alındığında ülkeler, toplumlar ve işletmeler kısaca ekonominin içerisinde yer alan tüm aktörlerin uyum sağlamaya çalıştıkları ortak alan uluslararası ticari faaliyetleri içerisinde barındıran süreçler olmuştur. Dolayısıyla bu dönüşüm süreçlerine uyum, ülkelerin ulusal ve uluslararası iktisadi faaliyetlerinin sonuçlarını etkilemektedir.

Türkiye Covid-19 pandemisinin etkilerinin en üst seviyede hissedildiği 2020 yılı itibarıyla; 169.638 milyar USD ihracat, 219.517 milyar USD ithalat gerçekleştirmiştir. Toplam dış ticaret hacmi ise 389.155 milyar USD olarak kaydedilmiştir. Mevcut veriler ışığında gerçekleşen dış ticaret açığı ise 49.879 milyar USD olarak saptanmıştır. Dış ticaretin etkileri ülkelerin ulusal ve uluslararası ticaret politikalarına yön vermektedir. Bu doğrultuda özellikle ihracat potansiyelini artırmaya yönelik gerçekleştirilen vefarklı sektörlere yayılan yatırımlar önem arz etmektedir. Özellikle ulusal ve uluslararası ticari faaliyetlerde ülkelere ve işletmelere maliyet, zaman, yer ve katma değer avantajı yaratan en önemli stratejik hizmet alanı lojistik sektörüdür. Bu bakış açısı ile birlikte değerlendirildiğinde bir ülkenin sahip olduğu lojistik altyapı kaynakları dış ticaret performansına önemli katkılar sunabilmektedir.

Samsun ili Karadeniz'e kıyısı olan ve aynı zamanda Karadeniz Bölgesi'nin orta kısmında yer alan, hinterland bağlantısı geniş olan bir liman kentidir. Ayrıca Samsun ili limanı ile birlikte Karadeniz Bölgesi'nin en büyük ilidir ve Karadeniz Bölgesi'nin en büyük limanına sahiptir. Bulunduğu coğrafi konum itibarıyla jeostratejik bir öneme sahiptir. Mevcut karayolu ağı ile Orta ve Doğu

Karadeniz'i diğer bölgelere bağlanmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Öte yandan yük potansiyeli yüksek olan limanları ve merkez konumundaki limanda bulunan demiryolu bağlantısı ile intermodal taşımacılık ve stratejik öneme sahip bir başka liman kenti olan Mersin'e olan bağlantısı Samsun'u avantajlı kılmaktadır. Sahip olduğu ulaştırma altyapıları sayesinde geniş bir hinterland potansiyeline sahip olan Samsun bir nevi Türkiye'nin Karadeniz'den açılan kuzey kapısı rolünü de üstlenmektedir. Öte yandan demiryolu bağlantısı bulunan ve limanlara ve havalimanına yakın bir noktada konumlandırılan Samsun Lojistik Merkezi hem lojistik hem de dış ticaret potansiyeline katma değer sağlamaktadır. Lojistik merkezin yanı sıra Orta ve Batı Karadeniz Bölgesi'nde sadece Samsun'da bulunan Serbest Bölge de ilin ticaret hacmine artı bir değer katmaktadır.

Bu çalışmada Samsun ilinin sahip olduğu lojistik altyapı ve olanakları ile dış ticaret performansı arasındaki ilişki ikincil veriler üzerinden açıklanmaya çalışılmıştır. Samsun ilinin mevcut lojistik altyapı durumu ortaya konulmuştur. Ayrıca Samsun'un ithalat ve ihracat hacmi, dış ticaret yapılan ülkeler ve bu dış ticarete konu olan mal ve hizmetler irdelenmiştir. Bu doğrultuda Türkiye İstatistik Kurumu verileri, Denizcilik Genel Müdürlüğü istatistikleri ve sektörel raporlardan veriler alınarak Samsun'un hem bölgesel hem de ulusal bazda dış ticaret performansı değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Samsun'dan 2020 yılı yılında 744.444 milyon USD ihracat gerçekleştirirken, 788.046 milyon USD da ithalat yapılmıştır. 2020 yılı için Samsun'un dış ticaretteki cari açığı 43.602 milyon USD olmuştur. Samsun'un ihracat değeri payı 2020 yılında yaklaşık %0,44 oranında gerçekleşmiştir. Bu oran 2019 yılında %0,43 olmuştur. İthalat rakımlarına bakıldığında ise 2020 yılı için Samsun'un ithalat değeri yaklaşık %0,36 oranında iken bu oran 2019 yılında %0,35 olarak gerçekleşmiştir.

Bu çalışmanın ana amacı ise, Samsun'un dış ticaret performansını incelemek ve Türkiye geneli ile karşılaştırmalı olarak değerlendirmektir. Çalışmanın alt amacı ise; Samsun'un lojistik kaynaklarının Samsun'un dış ticaretine olan etkisini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler:

Dış Ticaret, Lojistik, Samsun

Evaluation of Samsun's Foreign Trade Performance

Abstract

As of the 21st century, while the phenomenon of globalization has increased its effects in every field, it has caused a transformation in all industries. With the Covid-19 pandemic that emerged in 2020, the transformation of globalization combined with another process and a new transformation process began. Considering the results caused by both processes, countries, societies and businesses, briefly, have been the processes that include international commercial activities in the common area that all actors in the economy try to adapt. Therefore, adaptation to these transformation processes affects the results of the national and international economic activities of the countries.

As of 2020, when the effects of the Covid-19 pandemic in Turkey were felt at the highest level; 169,638 billion USD exports and 219,517 billion USD imports. Total foreign trade volume was recorded as 389.155 billion USD. In the light of the available data, the foreign trade deficit was determined as 49.879 billion USD. The effects of foreign trade shape the national and international trade policies of countries. In this direction, investments made especially to increase the export potential and spread to different sectors are important. The most important strategic service area that creates cost, time, place and added value advantages for countries and businesses especially in national and international commercial activities is the logistics sector. When evaluated together with this point of view, logistics infrastructure resources of a country can make significant contributions to foreign trade performance.

Samsun is a port city with a coast to the Black Sea and also located in the middle of the Black Sea Region, with a wide hinterland connection. In addition, Samsun is the largest province of the Black Sea Region with its port and has the largest port of the Black Sea Region. It has a geostrategic importance due to its geographical location. It plays an important role in connecting the Central and Eastern Black Sea Region to other regions with the existing road network. On the other hand, its ports with high load potential and the railway connection at the central port, intermodal transportation and its connection to Mersin, another strategically important port city, make Samsun advantageous. Samsun, which has a wide hinterland potential thanks to its transportation infrastructures, also plays the role of Turkey's northern gate opening from the Black Sea. On the other hand, Samsun Logistics Center, which has a railway connection and is located close to the

ports and the airport, provides added value to both logistics and foreign trade potential. In addition to the logistics center, the Free Zone located only in Samsun in the Central and Western Black Sea Region adds an added value to the trade volume of the province.

In this study, the relationship between the logistics infrastructure and opportunities of Samsun province and its foreign trade performance has been tried to be explained through secondary data. The current logistics infrastructure situation of Samsun province has been revealed. In addition, the import and export volume of Samsun, the countries with which foreign trade and the goods and services subject to this foreign trade were examined. In this direction, Samsun's foreign trade performance was evaluated both on a regional and national basis by obtaining data from the Turkish Statistical Institute, the statistics of the General Directorate of Maritime Affairs and the sectoral reports. In this context, while exporting 744,444 million USD from Samsun in 2020, 788,046 million USD was imported. For 2020, Samsun's current account deficit in foreign trade was 43,602 million USD. Samsun's export value share was approximately 0.44% in 2020. This rate was 0.43% in 2019. Considering the import altitudes, Samsun's import value for 2020 was approximately 0.36%, while this rate was 0.35% in 2019.

The main purpose of this study is to examine Samsun's foreign trade performance and to evaluate it comparatively with Turkey in general. The sub-purpose of the study is; To reveal the effect of Samsun's logistics resources on Samsun's foreign trade.

Keywords:

Foreign Trade, Logistics, Samsun

